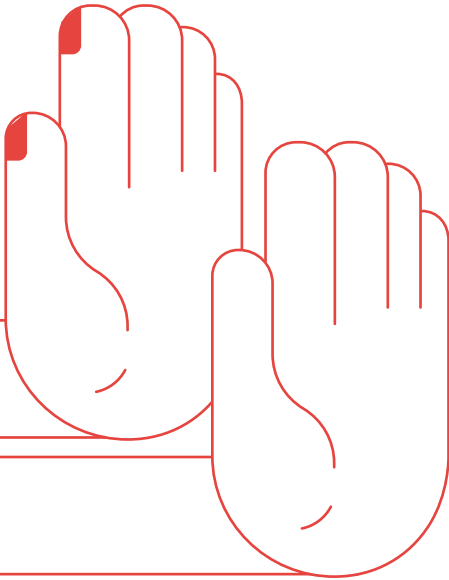

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

Criteris sobre el Tractament de les Violències Masclistes als Mitjans de Comunicació

Antecedents

El 2004 es va crear una comissió liderada per la Regidoria de les Dones de l'Ajuntament de Barcelona i el Col·legi de Periodistes de Catalunya amb l'objectiu d'elaborar unes Recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als Mitjans de Comunicació. El text resultant va ser fruit d'un ampli consens entre tots els agents socials que hi van participar.

Cinc anys després, el 2009, aquestes Recomanacions es van revisar i es van adaptar a la llei 5/2008 del dret de les dones a erradicar la violència masclista.

Des de llavors, institucions, entitats i investigacions acadèmiques han desenvolupat noves eines, sempre en la línia de donar suport als mitjans en aquesta matèria. També s'han fet projectes i iniciatives amb continuïtat per valorar l'impacte de l'aplicació d'aquestes recomanacions.

L'any 2022, davant la necessitat d'actualitzar i ampliar el document, des del Col·legi de Periodistes de Catalunya, s'ha liderat una Comissió que ha estat l'encarregada de elaborar aquest nou text que inclou totes les violències masclistes a més d'un marc normatiu i de referència i un recull de textos publicats.

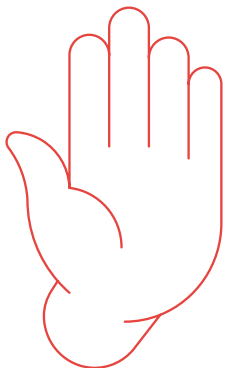
Criteris sobre el tractament de les violències masclistes als mitjans de comunicació

01.

Tractar les violències masclistes com una violació dels drets humans i un atemptat contra la llibertat i la dignitat de les persones. Mai com una notícia de successos.

02.

Situar el fenomen en l'àmbit universal i estructural, producte de la desigualtat entre dones i homes. No tractar-ho com un cas aïllat.

03.

Fer visibles tots els tipus de violències: física, psicològica, sexual, obstètrica i de vulneració de drets sexuals i reproductius, econòmica, digital, de segon ordre, vicària i institucional.

04.

Les dones i les nenes són les víctimes principals de la violència masclista i aquesta realitat s'ha de fer visible.

05.

Posar el focus de la informació en l'agressor.

No presentar els agressors amb etiquetes com 'violador del estilete', 'la manada', etc. No oferir altaveus als agressors perquè es justifiquin.

06.

Respectar el dret a la intimitat i la dignitat de les agredides.

No mostrar-les mai sense el seu consentiment previ. Igualment, respectar el dret a la presumpció d'innocència dels agressors.

07.

Evitar qualsevol relació causa-efecte entre els fets i la procedència de les persones implicades,

la seva situació sociocultural i/o les circumstàncies personals. No difondre la presència de drogues o alcohol en l'agressor ni en l'agredida.

08.

No qüestionar la víctima en funció de si havia denunciat o no.

En el seguiment de casos judicials, evitar la doble victimització. No sobredimensionar el relat de la defensa dels acusats. No confondre consentiment amb situacions de coacció.

09.

Seleccionar i diversificar les fonts informatives. Tractar-les amb rigor.

Buscar fonts expertes en la defensa dels drets de les dones. Evitar qui busca protagonisme i qui vol manipular els fets.

10.

Utilitzar un llenguatge inclusiu i no sexista.

Fer servir sempre el terme violència masclista i/o femicidi. Mai violència domèstica ni intrafamiliar.

11.

Fugir de les descripcions escabroses, del sensacionalisme i de la conversió de la informació en espectacle. El morbo no ha de ser un criteri de selecció de la informació.

12.

Escollir imatges que aportin informació i evitar concentrar l'atenció en les persones agredides i en les del seu entorn. Cal posar el focus en l'agressor o agressors. No mostrar només imatges de dones indefenses.

13.

Elaborar reportatges sobre dones que han superat una situació de violència masclista.

Informar sobre el dret a la reparació de les víctimes i els processos de recuperació.

14.

Destacar els aspectes que donen la dimensió real d'aquest problema social:

denúncies, processos judicials pendents, ordres d'allunyament, etc., - i fer seguiment dels casos que permeti donar a conèixer les conseqüències penals sobre els agressors. És recomanable aportar la dada dels casos de violència masclista que hi ha hagut des que hi ha registres.

15.

Incloure informació de servei que permeti al públic conèixer com realitzar una denúncia o les mesures judicials, econòmiques i socials a què poden acollir-se les víctimes, o quins són els telèfons d'informació i d'atenció a les dones.

16.

Generar sensibilització social sobre la importància i gravetat d'aquest tipus de violència, per tal d'erradicar conductes violentes. Publicar informacions al voltant del fenomen com manifestacions, concentracions, balanços, dades... Donar visibilitat al paper dels homes a favor de l'erradicació de les violències masclistes. Informar de les iniciatives, dels serveis i recursos sobre masculinitats igualitàries.

17.

Desmentir el mite de les denúncies falses, amb dades contrastades i evidències científiques com, per exemple, no difondre la fal·làcia de la Síndrome d'Alienació Parental (SAP).

Marc legislatiu i de referència

Àmbit català

Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista.

Text consolidat amb les aportacions de la Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008.

Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes.

Codi Deontològic de la professió periodística,
darrera actualització (novembre 2016)

Àmbit estatal

Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género

Ley Orgánica 8/2021, de 4 de junio, de protección integral a la infancia y la adolescencia frente a la violencia

Ley Orgánica 10/2022, de 6 de septiembre, de garantía integral de la libertad sexual

Pacto de Estado contra la Violencia de Género. Desembre de 2017.

Àmbit internacional

Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona.

Adoptada per l'Assemblea General de l'ONU el 1979 i en vigor des del 1981.

Comitè per a l'Eliminació de la Violència contra la Dona (CEDAW). Recomanació general núm. 35 sobre la violència per raó de gènere contra la dona. Juliol del 2017.

Declaració i Plataforma d'Acció de Beijing.

4a Conferència Mundial sobre la Dona. ONU, adoptada el 1995.

Conveni del Consell d'Europa sobre prevenció i lluita contra la violència contra les dones

(Conveni d'Istanbul). Maig del 2011, en vigor des de l'1 d'agost de 2014.

Grup d'Experts en la Lluita contra la Violència contra la Dona i la Violència Domèstica

(GREVIO). Organisme independent, encarregat de supervisar la implementació del Conveni d'Istanbul.

Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides.

Objectiu 5. Igualtat de gènere. Estableix entre els seus objectius eliminar totes les formes de violència contra les dones i les nenes en els àmbits públic i privat, el matrimoni infantil, precoç i forçat i la mutilació genital femenina.

Recull de textos publicats

Recull de Recomanacions sobre el tractament de la “violència masclista/de gènere/contra les dones” als mitjans de comunicació, a nivell espanyol

(Darrera consulta 24/11/22)

Agrupación de Mujeres Periodistas de la Asociación de la Prensa de Granada (2005).

Violencia de género: una asignatura pendiente aún de analizar y superar.

Asociación de Periodistas de Aragón y Ayuntamiento de Zaragoza (2004).

Tratamiento de la información sobre violencia machista en los medios de comunicación.

Asociación de Periodistas por la Igualdad (2018).

Decálogo para el tratamiento periodístico de las víctimas de la violencia machista.

Asociación de la Prensa de La Rioja (2009).

Manifiesto contra la violencia de género.

Ayuntamiento de Pamplona. Concejalía de la Mujer (1999).

Las Noticias sobre violencia contra las mujeres. Decálogo para los medios de comunicación.

Bandrés, E. (2011).

Propuesta para el tratamiento eficaz de la violencia de género.

Cabildo de Tenerife (2008).

La igualdad de género no es cuestión de suerte: catálogo de recomendaciones para el tratamiento de la violencia de género en los medios de comunicación.

Cabildo de Tenerife (2005).

Lenguaje no sexista en medios de comunicación y publicidad.

Calleja, J.M. (2014).

Informar sobre la violencia contra las mujeres: Guía de buenas prácticas para los medios de comunicación. ISBN 978-84-16272-26-6.

Canal Sur Radio y Televisión (2010).

Código de los profesionales de CSTV para la elaboración de informaciones sobre violencia machista.

Ciudad Autónoma de Melilla (2005).

Acuerdo marco entre la Ciudad autónoma y los medios de comunicación para el tratamiento de las informaciones sobre casos de violencia de género y la consideración de la igualdad entre hombres y mujeres.

Club de las 25, El (2007).

Propuesta de decálogo para el tratamiento de la violencia de género en los medios de comunicación.

Col·legi de Periodistes de Catalunya (2009).

Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació.

Consejo Audiovisual de Andalucía (2016).

Guía para el tratamiento informativo de la violencia de género.

Consejo Comarcal del Bierzo (2005).

Decálogo. Recomendaciones para evitar una comunicación sexista y androcéntrica y para el tratamiento adecuado de la violencia de género.

Consell de la Informació de Catalunya (2020).

Recomanacions per un periodisme no sexista i el tractament de la violència masclista.

Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuels (2013).

Decàleg sobre el tractament de la violència masclista en els continguts dels mitjans de la CCMA.

Diario Público (2008).

Decálogo para informar sobre violencia de género.

Fernández, J. y Noblejas, M. (2010).

Cómo informar sobre violencia contra la mujer en las relaciones de pareja.

Fundación Asociación de la Prensa de la Región de Murcia (2019).

Manual para el tratamiento informativo de la violencia de género.

Generalitat Valenciana (2008).

Violencia contra la mujer. Recomendaciones para un tratamiento informativo adecuado de la violencia contra la mujer en los medios de comunicación.

Gobierno de Cantabria (2007).

Protocolo de actuación periodística y publicitaria sobre igualdad de oportunidades entre mujeres y hombres y tratamiento informativo sobre la violencia de género.

Gobierno de La Rioja (2003).

Protocolo para el tratamiento informativo de la violencia de género y agresiones sexuales en La Rioja.

Institut Balear de la Dona i Sindicat de Periodistes de les Illes Balears (2003).

Decàleg per al tractament informatiu dels maltractaments en l'entorn familiar.

Instituto Andaluz de la Mujer (1999).

Decálogo de recomendaciones a los medios de comunicación para el tratamiento de la violencia contra las mujeres. Cómo tratar bien los malos tratos.

Instituto Aragonés de la Mujer (2005).

Las noticias de los malos tratos. Propuestas para abordar la información sobre la violencia de género.

Instituto Canario de Igualdad (2010).

Intervención en publicidad y comunicación sexista.

Instituto de la Mujer de Extremadura (2014).

Recomendaciones: Tratamiento informativo para la igualdad de género en Extremadura.

Instituto Navarro de la Mujer (2003).

Mujer publicada mujer maltratada: libro de estilo para informar en los medios de comunicación sobre la mujer. ISBN 84-235-2459-0.

Instituto Oficial de Radio y Televisión (IORTV) e Instituto de la Mujer (2002).

Mujer, Violencia y Medios de Comunicación.

Instituto Vasco de la Mujer (EMAKUNDE) (2016).

Código deontológico y de autorregulación para la publicidad y la comunicación no sexistas.

Junta de Castilla y León (2006).

Código para el tratamiento informativo de la violencia de género.

Junta de Castilla y León (2017).

Guía para el tratamiento informativo de la violencia de género.

La Marea (2015).

Propuestas para mejorar el tratamiento informativo de la violencia de género.

Medios de comunicación de la Demarcación de Girona (2001).

Manual de estilo periodístico para informaciones sobre casos de violencia doméstica o que afecten a menores.

Observatorio Galego dos Medios y Colexio Profesional de Xornalistas de Galicia (2004).

[Medios de comunicación e violencia de xénero. Declaración de Compostela.](#)

Oxfam Intermón (2017).

[Periodismo contra las violencias machistas.](#)

Pardo, M. (Dir.) (2000).

[La etiología de la violencia y el maltrato doméstico contra las mujeres.](#)

Postigo Gómez, I. y Jorge Alonso, A (Coord.) (2015).

[El tratamiento informativo de la violencia contra las mujeres.](#)

RTVE (2010).

[Tratamiento de la violencia contra las mujeres.](#)

RTVE (2022)

[Guia d'igualtat.](#)

UAB. Màster en Gènere i Comunicació (2018).

[Dones valentes: recomanacions per informar sobre les agressions sexuals.](#)

Unió de Periodistes Valencians (2002).

Notícies amb llaç blanc. Manual per a periodistes sobre la violència domèstica.

Unió de Periodistes Valencians (2018).

[Manual d'estil per al tractament de la violència masclista i el llenguatge inclusiu en els mitjans de comunicació.](#)

UTECA (2007).

Acuerdo entre Gobierno y Televisiones Comerciales para luchar contra la violencia de género.

Xarxa Internacional de Dones Periodistes i Comunicadores de Catalunya (2007).

Decàleg de bons usos en la informació sobre violència domèstica.

Xunta de Galicia (2007).

[Medios de comunicación e violencia de xénero. Manual de Redacción Xornalística.](#)

Yébenes, J. (2005).

[Tratamiento de la violencia contra las mujeres en los medios de comunicación. Recomendaciones para las buenas prácticas en la información sobre violencia de género.](#)

Entitats i persones que hi ha participat

Col·legi de Periodistes de Catalunya (entitat impulsora)

Associació de Dones Periodistes de Catalunya (entitat impulsora)

Area de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI
de l'Ajuntament de Barcelona

Associació Catalana de la Premsa Comarcal

Consell de l'Audiovisual de Catalunya

Consell de la Informació de Catalunya

Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuais

Diputació de Barcelona, Àrea d'Igualtat i Sostenibilitat Social.

Generalitat de Catalunya, Departament d'Igualtat i Feminismes

Mossos d'Esquadra, Departament de Comunicació

Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació

Alcalá Jurado, Núria (periodista RNE4)

Boix Piqué, Montse (periodista. Observatori d'Igualtat RTVE)

Cabanes Flores, Georgina (lingüista de La Xarxa)

Fuentes Auzmendi, Begoña (periodista RTVE Catalunya)

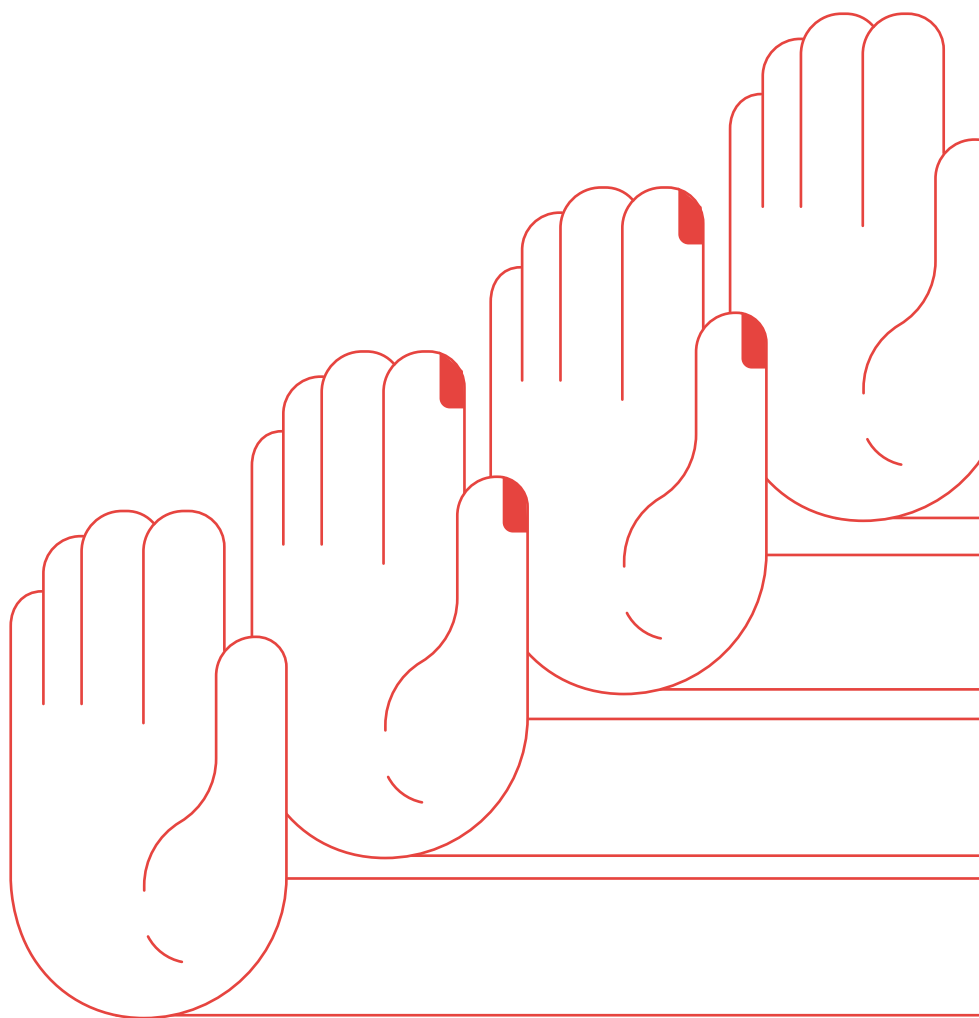
Mestre Sopena, Laia (periodista dels informatius de TV3)

Muntané Rodríguez, Isabel (Màster en Gènere i Comunicació UAB)

Oliver Rojo, Alicia (periodista. Xarxa Europea de Dones Periodistes)

Pérez Altable, Laura (Coordinadora Acadèmica del Grau de
Periodisme de la UPF)

Pulido Rodríguez, Cristina (professora Facultat Ciències de la
Comunicació de la UAB)

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

BARCELONA

Rambla de Catalunya 10, pral.
08007 Barcelona
T_933 171 920
contacte@periodistes.cat

CATALUNYA CENTRAL

Plana de l'Om 6, 1e
08241 Manresa
T_938 723 720
catalunyacentral@periodistes.cat

GIRONA

Carrer Nou del Teatre 1, 2n 1a
17004 Girona
T_972 209 162
secretariagirona@periodistes.cat

LLEIDA

Rambla Ferran 21, 8è 1a
25007 Lleida
T_973 240 044
lleida@periodistes.cat

TARRAGONA

Emperador d'August 5, 1r 1a
43003 Tarragona
T_977 245 454
secretaria-tarragona@periodistes.cat

TERRES DE L'EBRE

Ramon Berenguer IV, 26, pral.
43500 Tortosa
T_977 442 490
ebre@periodistes.cat

@Periodistes_cat
collegiperiodistes
periodistes_cat

periodistes.cat
